

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Briefing Paper 9/2011

Od al-Džazíry k intervenci v Libyi:
koncepce zahraniční politiky Kataru

—

Říjen 2011

Od al-Džazíry k intervenci v Libyi: Koncepce zahraniční politiky Kataru

—

Jan Kužvart

18. října 2011

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
1. Geopolitické postavení Kataru	3
2. Zahraničněpolitické zájmy a cíle Kataru	4
3. Principy katarské zahraniční politiky	5
4. Katarská <i>grand strategy</i> v praxi	6
4.1. Prostředky realizace katarské zahraniční politiky	6
4.2. Libyjské angažmá coby příklad projekce katarské <i>hard power</i>	7
4.3. Al-Džazíra jako zásadní nástroj katarské <i>soft power</i>	7
5. Katar, Prusko Blízkého východu	8
Zdroje	10
1. Monografie	10
2. Periodika	10
3. Internet	10

Úvod

Katar, malý sunnitský arabský stát ležící mezi Saúdskou Arábií a Íránem se v posledních letech a měsících stále častěji dostává do centra mediální a diplomatické pozornosti, která dalece převyšuje význam vyplývající z jeho mocenského postavení. Katarská televize al-Džazíra a nově i katarské angažmá v operaci NATO v Libyi ukazují, že tato malá ropná monarchie má velké regionální a mezinárodní ambice, které neváhá uskutečňovat.

Současné postavení Kataru je výsledkem několikaletého úsilí vládnoucího emíra Aš-Šajcha Hamada Bin Chalífa Ál Thání. Stojí za ním sofistikovaná konceptce zahraniční politiky, kterou tento briefing paper analyzuje. Soustředí se přitom na katarské zájmy a cíle, principy, na jejichž základě je jich dosahováno, a prostředky použité k jejich realizaci. Stranou nezůstává ani snaha zachytit dynamiku, perspektivy a možná úskalí katarské zahraniční politiky v budoucnu.

1. Geopolitické postavení Kataru

Alfou a omegou katarského geopolitického postavení je jeho pozice mezi dvěma soupeřícími regionálními mocnostmi – většinou šiiitsko-perským Íránem a sunnitsko-arabskou Saúdskou Arábií. Za dobu své krátké samostatnosti (od roku 1971) a zejména pak od počátku 90. let Katar žárlivě střežil svoji suverenitu před zahraničním vměšováním, které našlo své vyjádření mimo jiné v pohraničních sporech Kataru se všemi bezprostředními sousedy – Íránem, Saúdskou Arábií a Bahrajnem. Tyto půtky občas dosahující podoby omezených ozbrojených střetnutí dokazují nestálost mocenského postavení Kataru ve strategickém regionu Zálivu.¹

Kromě síly sousedních zemí definuje katarskou geopolitickou pozici i relativní omezenost jeho vlastního mocenského potenciálu. Katar je sice podle statistik Mezinárodního měnového fondu jednou z nejbohatších zemí na světě² a jeho ropa a zejména třetí největší zásoby zemního plynu na světě z něj činí giganta na poli energetiky. Avšak počet obyvatel Kataru činí jen kolem 850 000 a rozloha země dosahuje méně než 15 % velikosti ČR.

Přímá teritoriální či mocenská expanze v jakémkoliv směru proto není možná a vládnoucí dynastii k ní chybí i legitimita, jakou disponují³ například Hášimovci vládnoucí v Jordánsku. Katarskou vládnoucí elitu může na druhou stranu utěšovat fakt, že země má mimořádně stabilní politický systém - absolutistickou monarchii - schopný rychlých a efektivních zahraničněpolitických rozhodnutí a etnicky a nábožensky homogenní populaci složenou převážně ze sunnitských wahhábistických muslimů, která nejeví vážnější zájem o domácí politiku.

¹ Arabové jej nazývají „Arabský záliv“, Íránci naopak „Perský záliv“. Zde proto bylo zvoleno politicky neutrální pojmenování „Záliv“.

² V roce 2010 dosahoval hrubý domácí produkt na hlavu hodnoty 179 000 amerických dolarů, což řadí Katar na první příčku pomyslného žebříčku. V ČR to bylo ve stejném období jen 25 600 dolarů.

³ Hášimovci odvozují svůj původ od Fátimy, dcery proroka Muhammada.

2. Zahraničněpolitické zájmy a cíle Kataru

Primárním zájmem katarské vládnoucí rodiny je přirozeně bezpečnost režimu a s ní související snaha ochránit Katar před vnějšími hrozbami, které představují zejména zájmy Saúdské Arábie a Íránu. To se týká především problematiky vymezení a respektování katarských hranic, využívání zásob zemního plynu z nalezišť, která zasahují i do íránských vod, a nástupnických otázek v katarské vládnoucí rodině, do kterých se v 90. letech snažila Saúdská Arábie neúspěšně promlouvat.

Dále je zájmem katarské vládnoucí rodiny pro svou zemi získat a udržet statut regionální mocnosti a v ideálním případě se stát regionálním lídrem. Katarská elita je totiž přesvědčena, že poslední roky je místo mocnosti, která by dominovala regionu, prázdné, protože ani Egypt ani Saúdská Arábie nejsou schopny se této role opět ujmout. Katarská zahraniční politika zvláště v posledním roce je tak i vyjádřením snahy využít této příležitosti.

Cestu k regionální dominanci má Kataru usnadnit jeho silící role prostředníka a průvodce Západu na Blízkém východě, ať se jedná o kontakt a vyjednávání s pro Západ těžko přijatelnými aktéry, jako je palestinský Hamás, nebo o ovlivňování podoby a směřování intervence v Libyi, které Katar coby arabský aktér dodává potřebnou legitimitu. Katarské vládnoucí rodině jde pochopitelně i o její domácí legitimitu, pro niž jsou zahraniční úspěchy a prestiž⁴ vždy vítanou podporou. Zviditelnění země v regionu má i další ryze pragmatický rozměr: katarské vedení chce mít dostatečně velkou hodnotu pro mezinárodní společenství, aby se nestalo v budoucnu obětí agrese jako Kuvajt.

V neposlední řadě je pro katarskou vládnoucí rodinu zásadním zahraničněpolitickým zájmem oslabení Saúdské Arábie, kterou subjektivně vnímá jako možná větší hrozbu než sousední Írán. Soupeření se saúdskou vládnoucí rodinou má často silně subjektivní až iracionální charakter, který se projevuje například v mediálních přestřelkách skrze Saúdy ovládanou satelitní televizi al-Arabíja a její divácky úspěšnější a starší katarský protějšek, al-Džazíru.

Pokud chce Katar realizovat výše uvedené zájmy, musí provádět maximálně nezávislou a sebevědomou zahraniční politiku odpovídající spíše mocnosti střední velikosti než malému poloostrovnímu státečku. Aby to bylo možné, je třeba eliminovat, respektive obejít, problém relativně malého mocenského potenciálu země a vytvořit si prostor pro zahraniční politiku, která nebude nerozlučně spjata s jedním ze dvou mocenských bloků, které Katar obklopují, nebo výhradně podmíněna bezpečnostními garancemi zahraničního aktéra nacházejícího se vně regionu Zálivu – například Spojenými státy.

⁴ Jedním z mnoha úspěchů katarské diplomacie na tomto poli je i konání světového fotbalového šampionátu v Kataru, které je naplánováno na rok 2022.

3. Principy katarské zahraniční politiky

Základním principem katarské zahraniční politiky je udržovat dobré vztahy s Íránem a USA bez ohledu na aktuální bezpečnostní či politický vývoj v oblasti Zálivu. Dalším axiomem jsou nadstandardní komerční a diplomatické vztahy s Izraelem, byť toto není s ohledem na četné mezinárodní krize spojené s Izraelem a silnou arabskou opozicí vůči Izraeli pro Katar vždy politicky únosné. Smyslem nadstandardních katarských vztahů s Izraelem je zlepšit pozici Kataru ve vztahu k USA, zvýšit a dále diverzifikovat jeho mezinárodní vliv a odlišit se od ostatních států Zálivu.

Katar má dlouhodobou zkušenost s vyrovnáváním se s vlivem cizích mocností, která jde v čase daleko před počátek samostatné existence Kataru. Zatímco dříve do politiky v oblasti Zálivu promlouvaly ze zahraničních mocností Portugalci, Osmané a posléze Britové, dnes jde o USA. Katarské vládnoucí elity si za tu dobu osvojily tři hlavní principy, kterých se při hájení svých zahraničně-politických zájmů drží. Prvním je snaha minimalizovat mocenskou konkurenci a maximalizovat vlastní manévrovací prostor – proto se Katar snaží posouvat velké hráče proti sobě a jejich vzájemného střetu využít ve svůj prospěch.

Druhým principem je vyhýbání se mezinárodní izolaci. Z toho důvodu má vládnoucí rodina velmi dobré kontakty v Bílém domě a v případě potřeby navazuje spojení i s bývalými nepřáteli. Příkladem jsou v současnosti nadstandardní vztahy s Íránem nebo Saúdů. V případě potřeby také Katar zasahuje ve prospěch ohrožených aktérů regionálního mocenského systému, jejichž zhroucení by mohlo ohrozit katarskou bezpečnost. Příkladem je přímá bojová účast Kataru na obraně Saúdské Arábie při irácké invazi do Kuvajtu či katarský souhlas se saúdskou invazí do Bahrajnu. Udržování dobrých vztahů a pomoc vybraným režimům má pro Katar i bezpečnostní význam. Dostatek přátelsky nakloněných zemí, které jsou Kataru zavázány, mu může v budoucnu přijít vhod.

Třetím principem katarské zahraniční politiky je vyhnout se situaci, kdy by se Katar nacházel v cizím područí, z něhož se není možné vymanit nebo je omezit. Tím je dána snaha nepřimknout se jednoznačně ani k jedné ze dvou mocenských sfér, s nimiž sousedí. V opačném případě by se Katar připravil o samostatnost ve prospěch aktéra, který daný blok ovládá. Ani s Íránem, ani se Saúdskou Arábií se totiž ostrovní stát nemůže na poli vojenském či ekonomickém měřit a v rámci případné aliance by měl v mezinárodní politice nevyhnutelně menší slovo než jako nezávislý aktér.

Dalším principem je snaha zohlednit v zahraniční politice Kataru nemateriální faktory, jako je regionální identita, hodnoty, ideologie, symboly či mezinárodní normy, a využít je prostřednictvím starých a nových médií (zejména al-Džazíry) a veřejné diplomacie. Posledním principem, který nesmí zůstat opomenut, je pragmatismus. Katar obvykle hraje roli vyjednavče, ale v případě Libye neváhal užít sílu a postavit se na jednu stranu konfliktu. V případě potřeby je schopen uzavřít úzké spojení s nenáviděným saúdským režimem, obětovat kvalitní vztahy se Sýrií i tamější investice ve prospěch podpory „arabského jara“ či nechat v al-Džazíře kritizovat invazi do Bahrajnu a zároveň se jí zúčastnit.

4. Katarská *grand strategy* v praxi

4.1. Prostředky realizace katarské zahraniční politiky

Existují různé definice termínu *grand strategy*. Je však možné říci, že tento termín je označením nejširšího pojetí strategie zahraniční politiky mezinárodní mocnosti založené na směsici vizí, historických determinantů, emocí, obav a ambicí. Prvním z prostředků naplnění katarské *grand strategy* je balancování mezi mocenskými bloky. To má tři podoby. Buď jde o střídavou bilaterální spolupráci s Íránem a Saúdskou Arábií nebo o spolupráci s oběma těmito aktéry najednou či o paralelní účast Kataru v různých aliancích, jako je strategické partnerství s USA a bezpečnostní spolupráce s Velkou Británií a Francií, členství v Radě pro spolupráci arabských států Zálivu (GCC) nebo v Istanbulské iniciativě pro spolupráci, vytvořené NATO. Cílem je vzájemně vyvážit vliv ostatních aktérů.

Dalším prostředkem zajištění bezpečnosti Kataru je obejití teritoriálního „sevření“ skrze mocenskou expanzi zeměpisně „za“ svými mocenskými konkurenty. Z tohoto úhlu pohledu je zcela pochopitelné, proč se Katar zaměřil na podporu revoluce v Libyi, k níž byli Saúdové více než chladní⁵, a v Sýrii, spojenci Íránu. Každá možnost jak prorazit z pomyslného obklíčení je Katarem vítána – a může mít i podobu ambiciózního projektu mostu spojujícího Katar přímo se Spojenými arabskými emiráty a obcházejícího tak území Saúdské Arábie.

Problém teritoriálního obklíčení a relativně malého mocenského potenciálu se Katar snaží překonat také použitím a systematickým rozvíjením moderních komunikačních technologií a médií doma i v zahraničí. Činí tak v míře odvážnější než většina ostatních zemí regionu.⁶ Tam, kde se Kataru nedostává lidí či peněz v takovém množství, jakým disponují sousední mocnosti, se Katar snaží přetvářet terén mezinárodní politiky ve svůj prospěch bojem za svobodu slova či lidská práva, užívaje k tomu obzvláště vysílání al-Džazíry, která je účinným nástrojem pro nastolení agendy (např. medializace revoluce v Sýrii) či zastření skutečnosti, když například kritizuje invazi do Bahrajnu, kterou Katar schválil.

Prostředkem k získání nových přátel a prestiže je také štedrá humanitární pomoc, ať už jde o hurikán Katrina v USA, povodně v Pákistánu či súdánský Dárfúr. Aktivistická zahraniční politika nachází své vyjádření rovněž v postavení Kataru coby místa diskuze. Katar proto hraje často roli zprostředkovatele v ozbrojených konfliktech či poskytovatele dobrých služeb při řešení sporů. Nezaměřuje se přitom jen na Blízký východ.⁷ Mimo rámec diplomacie Katar pracuje na zvyšování svého mezinárodního vlivu i skrze investice, zejména ve sféře energetiky v arabském světě, Africe a Evropě. Svým silným sousedům neváhá nabídnout pestrou paletu kooperace. Například u Íránu se jedná o řadu iniciativ od spolupráce na poli obchodním a diplomatickém až po společná vojenská cvičení.

⁵ Například opakovaně neumožnili přelety představitelů libyjských povstalců na jednání do Dauhá přes saúdskoarabské území.

⁶ Viz například: *ictQatar: Creating a Strategic Presence in Social Media*.

<http://www.ictqatar.qa/sites/default/files/documents/SocialMedia_WhitePaper_EN.pdf> (stabilní).

⁷ Katar sehrál roli mediátora při konfliktech v Libanonu, Palestině či Jemenu.

4.2. Libyjské angažmá coby příklad projekce katarské *hard power*

Katar v Libyi uplatnil svou „tvrdou sílu“ v podobě prodeje libyjské ropy v zastoupení povstalců, aby se obešly sankce OSN, dodávek paliva a zbraní rebelům, poskytnutí milionů dolarů, dodávek munice, zpravodajské činnosti a nasazení svých vojenských letounů k transportním, průzkumným a bombardovacím účelům. Míra katarského angažmá šla dokonce tak daleko, že do boje poslal většinu svých stíhacích letounů, poskytl trénink povstalcům přímo na svém území a jeho speciální síly asistovaly i při útoku na Báb al-Azíziju, Kaddáfího sídlo v Tripolisu. Pokud odhlédneme od pohraničních střetů se Saúdskou Arábií a Bahrajnem a účast ve válce v Zálivu v roce 1991, jde u Kataru o jeho první zahraniční vojenskou akci, která se navíc bude jen těžko opakovat, byť by to v případě Sýrie katarské vedení rádo učinilo.

Katar ale v Libyi uplatnil i svou *soft power*. Jednalo se v první řadě o vysílání al-Džazíry, silně podporující libyjské rebely. Katar také coby první arabská země a druhá země po Francii vůbec 28. 3. 2011 uznal Přečodnou národní radu jako legitimní vládu Libye. Poskytl rovněž prostor a prostředky k založení televize libyjských rebelů v Kataru. Nasadil i své klasické diplomatické prostředky, když libyjské opozici v Kataru poskytl místo k jednání. Důvodů ke katarské intervenci byla celá řada: například zvýšení mezinárodního a regionálního vlivu a prestiže, prohloubení spolupráce se Západem či ekonomická a finanční spolupráce s novou Libyí.

4.3. Al-Džazíra jako zásadní nástroj katarské *soft power*

Katarská satelitní a internetová televize al-Džazíra je dnes pravděpodobně nejsilnějším nástrojem na ovlivňování arabského veřejného mínění a hlavní oporou katarské zahraniční politiky v regionu. Al-Džazíra vznikla proto, aby bylo možné prostřednictvím kritiky zahraniční politiky USA zastřít fakt, že Katar hostí na svém území americké jednotky a zařízení. Dalším důvodem byla snaha oslabit regionální postavení Saúdské Arábie kritikou saúdského režimu, případně dalších arabských režimů, a v neposlední řadě přinést Kataru věhlas, podporu a pozornost arabské a světové veřejnosti.

Al-Džazíra není vlastněna katarským státem, ale přímo vládnoucím katarským emírem, který ji z převážné části financuje. Její mediální produkty proto občas podléhají skryté autocenzuře (například domácí situaci v Kataru je věnována menší pozornost). Pokud je to nevyhnutelné, je na žádost katarského režimu zmírněna kritika některého státu, jako se tomu stalo u USA během okupace Iráku či u Íránu během pokrytí nepokojů v roce 2009. Stejně tak ale může být mediální pozornost zvýšena (např. u Libye) nebo pozdržena (např. bahrajnský režim začal být al-Džazírou silně kritizován až po saúdské invazi).

Mocenské vyvažování v zahraniční politice Kataru nachází svůj odraz i v názorové skladbě vysílání al-Džazíry. Svůj prostor v něm dostávají tři různé ideologie: liberalismus, panarabismus a panislamismus. Rozdíl panuje i mezi al-Džazírou Arabic a al-Džazírou English – například al-Džazíra Arabic se více zaměřuje na revoluci v Sýrii a kritiku tamějšího režimu, al-Džazíra English zase dává přednost spíše dění v Libyi. Za úvahu stojí i možnost, že al-Džazíra plní roli přetlakového ventilu, jehož prostřednictvím může katarský režim zaujímat postoje, které by byly v diplomacii jen těžko přijatelné.

5. Katar, Prusko Blízkého východu

Úspěšnost katarské zahraniční politiky nespočívá v kvantitativní dominanci, ale v částečné kvalitativní převaze a v odhodlání použít k prosazování katarského vlivu všechny dostupné nástroje a, je-li to možné, neváhat změnit status quo, je-li to ve prospěch katarských zájmů. Proto je například Saúdy ovládaná televize al-Arabíja v pojetí svého vysílání značně konzervativní, zatímco al-Džazíra je zdánlivě zcela svobodným a za demokracii bojujícím médiem s obecně vyšší sledovaností. Katarská zahraniční politika nechce jen reagovat na změny v regionu, ale chce se na nich podílet a dokonce je vyvolávat. Příkladem je velmi angažované zapojení al-Džazíry v egyptské a syrské revoluci.

Odvážnost a ambicióznost katarské zahraniční politiky roste. První velký skok představoval nástup současného vládnoucího emíra v roce 1995, druhým se stalo „arabské jaro“. Není proto náhodou, že Katar je jednou z několika arabských zemí, které se v tzv. „arabském jaře“ podílely na vojenské intervenci. Je také jednou z mála zemí Arabské ligy, kterým se tento rok vyhnuly významnější demonstrace nebo projevy domácí opozice. Citlivé geopolitické postavení Kataru a s tím související permanentní pocit ohrožení aktivizují jeho zahraniční politiku a nutí jej začít jednat tam, kde politická vůle jiných končí. Arabská zdráhavost zasáhnout v Libyi a katarské odhodlání tak učinit jsou tomu posledním a dosud nejkřiklavějším příkladem.

Sbližování Kataru se Saúdskou Arábií a zmražené vztahy se Sýrií mohou zhoršit vztahy Kataru s Íránem, ohrozit jeho energetickou bezpečnost a uzavřít mu možnost balancovat v Zálivu mezi mocenskými bloky. Největším problémem je však sám vládnoucí katarský režim. Charakter zahraniční politiky se totiž odvíjí primárně od osoby vládnoucího emíra a země má relativně bohatou zkušenost s palácovými převraty, které mohou kontinuitu zahraniční politiky snadno zničit. I současný emír se v roce 1995 zmocnil vlády takovýmto způsobem. Společenský vývoj v zemi může také časem překonat tempo reformy a režim může čelit podobným protestům a opozici jako jiné země regionu.

Otevřenou otázkou do budoucna je mocenské postavení Kataru v rámci Zálivu, respektive tlak, jakému v něm bude vystaven. Dříve spolu Saúdská Arábie a Egypt často spolupracovaly proti Íránu a Sýrii. Dnes však v Egyptě probíhá politická transformace s nejistým koncem a Sýrie se pomalu propadá do občanské války. Na jednu stranu může likvidace vlivu Egypta a Sýrie spolu s přízní Západu za účast v Libyi a Íránu za bezpečnostní spolupráci přinést Kataru ještě větší svobodu jednání a vliv, než jakému se těšil doposud. Na druhou stranu katarská podpora saúdské invaze do Bahrajnu a snaha o změnu režimu v Sýrii může vztahy s Íránem ochladit.

V budoucnu by Kataru mohla manévrovací prostor zúžit prohlubující se integrace v rámci GCC, jednak kvůli politickým a bezpečnostním závazkům vyplývajícím z členství v této organizaci, jednak proto, že jejím lídrem zůstává Saúdská Arábie. Členství v GCC tak v budoucnu může Kataru zavřít dveře ke sbližování s Íránem, který byl v minulosti opakovaně vítanou pákou na vyvážení saúdského vlivu. Navíc GCC není orientována jen proti Íránu ale potenciálně i proti revolučním a demokratizačním hnutím v regionu. To by mohlo podkopat důvěryhodnost a legitimitu katarské zahraniční politiky. Budoucnost Kataru a jeho zahraniční politiky proto přímo oplývá protichůdnými alternativami.

Briefing Paper 9/2011

Od al-Džazíry k intervenci v Libyi:
konceptce zahraniční politiky Kataru

–
Říjen 2011

V tradicích klasické reálpolitiky kráčí Katar ve šlépějích někdejšího Pruska. Tam, kde Prusové získávali náskok díky železnici, zadovkám a umu kancléře Bismarcka, soupeří Katar s pomocí elektronických médií, petrodolarů a zahraniční politiky pod vedením osvíceného emíra. Stejně jako kdysi Prusko, i Katar dnes usilovně buduje infrastrukturu a modernizuje školství a ekonomiku. Jen zisky ze zkapalnělého zemního plynu budou díky modernizaci infrastruktury za rok 2011 o 50 % vyšší než v roce předchozím. To vše spolu s dalším masivním rozvojem země z dlouhodobého pohledu zvýší katarský mocenský potenciál.

Ale stejně jako bylo Prusko sevřeno mezi Ruskem a Rakouskem, tísní Katar na místě Ruska Írán a v pozici kulturně a etnicky spřízněného konkurenta Saúdská Arábie. Rakousko bylo kdysi větší a vlivnější, ale jeho schopnost se přizpůsobovat nestačila tempu doby. Rozlehlá a vnitřně společensky heterogenní Saúdská Arábie má již dnes v některých oblastech co dělat, aby stačila dravému Kataru. Írán má prozatím řadu domácích starostí a na mocenskou expanzi v Zálivu nemá dost sil. Je tak na katarském vládnoucím emírovi, pomyslném nástupci kancléře Bismarcka, aby Írán přesvědčil, že během procesu arabské politické integrace v oblasti Zálivu je v íránském zájmu mít silný Katar a slabou Saúdskou Arábii a ne naopak.

Zdroje

1. Monografie

- El-Katiri, Mohammed – Tatham, Steve: *Qatar: A Little Local Difficulty?* Shrivenham (England): Defence Academy of the United Kingdom, Research & Assessment Branch, 2009.
- Fandy, Mamoun: *(Un)Civil War of Words – Media and Politics in the Arab World*. Westport (USA): Praeger Security International, 2007.
- Kužvart, Jan: *Al-Džazíra versus Al-Arabíja: mediální soupeření katarské a saúdské vládnoucí rodiny na pozadí války v Libanonu v létě 2006*. Diplomová práce. Praha: Katedra mezinárodních vztahů Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, 2011.
- Lamloum, Olfa: *Al-Jazira, miroir rebelle et ambigu du monde arabe*. Paříž: La Découverte, 2004.

2. Periodika

- El Oifi, Mohammed: *L'effet Al-Jazira*. In: *Politique étrangère*, 2004, ročník 69, číslo 3, str. 649-660.

3. Internet

- Al Qassemi, Sultan Sooud: *How Saudi Arabia and Qatar Became Friends Again*. Foreign Policy, 21. 7. 2011. <http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/07/21/how_saudi_arabia_and_qatar_became_friends_again> (stabilní).
- Booth, Robert: *WikiLeaks cables claim al-Jazeera changed coverage to suit Qatari foreign policy*. The Guardian, 6. 12. 2010. <<http://www.guardian.co.uk/world/2010/dec/05/wikileaks-cables-al-jazeera-qatari-foreign-policy>> (stabilní).
- *Foreign Policy*. Qatar's Ministry of Foreign Affairs. <<http://english.mofa.gov.qa/details.cfm?id=13>> (nahlédnuto 12. 10. 2011).
- Fulton, Will – Farrar-Wellman, Ariel: *Qatar-Iran Foreign Relations*. Iran Tracker, 22. 7. 2011. <<http://www.irantracker.org/foreign-relations/qatar-iran-foreign-relations>> (stabilní).
- *ictQatar: Creating a Strategic Presence in Social Media*. White Paper. ictQatar – Supreme Council of Information & Communication Technology. <http://www.ictqatar.qa/sites/default/files/documents/SocialMedia_WhitePaper_EN.pdf> (stabilní).
- *Istanbul Cooperation Initiative*. NATO Policy document. <<http://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/docu-cooperation.htm>> (poslední aktualizace 8. 3. 2007).
- Kermali, Shenaz: *The GCC is expanding its army, but for what?* Al Jazeera English. <<http://english.aljazeera.net/indepth/features/2011/06/2011626112649845386.html>> (poslední aktualizace 2. 7. 2011).

Briefing Paper 9/2011

Od al-Džazíry k intervenci v Libyi:
konceptce zahraniční politiky Kataru

–
Říjen 2011

- Krauss, Clifford: *For Qatar, Libyan Intervention May Be a Turning Point*. The New York Times, 3. 4. 2011. <http://www.nytimes.com/2011/04/04/world/middleeast/04qatar.html?_r=1> (stabilní).
- Kužvart, Jan: *Televize al-Džazíra a svoboda slova – svazek z lásky nebo z rozumu?* Asociace pro mezinárodní otázky. <<http://amo.blog.ihned.cz/c1-40748980-televize-al-dzazira-a-svoboda-slova-svazek-z-lasky-nebo-z-rozumu>> (poslední aktualizace 18. 2. 2011).
- O'Sullivan, Meghan L.: *Tiny Qatar's Big Plans May Change Mideast*. Council on Foreign Relations, 3. 10. 2011. <<http://www.cfr.org/qatar/tiny-qatars-big-plans-may-change-mideast/p26143>> (stabilní).
- *Qatar*. The World Factbook. Central Intelligence Agency. <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/qa.html>> (poslední aktualizace 4. 10. 2011).
- *Qatar – Foreign policy*. Encyclopedia of the Nations. <<http://www.nationsencyclopedia.com/World-Leaders-2003/Qatar-FOREIGN-POLICY.html>> (nahlédnuo 14. 10. 2011).
- Rabi, Uzi: *Qatar's Relations with Israel – An Exemplar of an Independent Foreign Policy*. The Moshe Dayan Center, 7. 10. 2008. <<http://www.dayan.org/Qatar.pdf>> (stabilní).
- Roberts, David: *Behind Qatar's Intervention In Libya*. Foreign Affairs, 28. 9. 2011. <<http://www.foreignaffairs.com/articles/68302/david-roberts/behind-qatars-intervention-in-libya>> (stabilní).
- Roberts, David B.: *Punching Above Its Weight – Could tiny Qatar send ground forces to Libya?* Foreign Policy, 12. 4. 2011. <http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/04/12/punching_above_its_weight> (stabilní).
- Seib, Philip: *The Resignation of Wadah Khanfar and the Future of Al Jazeera*. Foreign Affairs, 27. 9. 2011. <<http://www.foreignaffairs.com/ARTICLES/68300/philip-seib/the-resignation-of-wadah-khanfar-and-the-future-of-al-jazeera>> (nahlédnuo 12. 10. 2011).
- *The Emir & the Colonel: Qatar's role in Libya*. Televize al-Džazíra, pořad Inside Story. <<http://english.aljazeera.net/programmes/insidestory/2011/09/20119484749772251.html>> (poslední aktualizace 4. 9. 2011).

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) je nevládní organizace založená za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám a již více než desetileté historii je AMO vnímána jako přední nezávislý zahraničněpolitický think-tank v České republice.

K dosažení svých cílů Asociace:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

Výzkumné centrum

Výzkumné centrum AMO bylo založeno v říjnu 2003 jako jeden z hlavních pilířů činnosti Asociace zaměřený na výzkum, analýzu a popularizaci výzkumu v oblasti mezinárodních vztahů a zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky. Náplní činnosti Centra je přispívat k identifikaci a analýze problémů důležitých pro zahraniční politiku ČR a její postavení v současném světě. Centrum poskytuje nezávislé analýzy, vytváří prostor pro odbornou i veřejnou diskusi o problémech mezinárodní politiky a navrhuje jejich možná řešení. Činnost Centra lze rozdělit do dvou základních, vzájemně provázaných oblastí: výzkumu a expertní analýzy na straně jedné a prostředkování politického a odborného dialogu na straně druhé. Všechny doposud publikované publikace naleznete na stránkách AMO na adrese: <http://www.amo.cz/publikace.htm>.